



Statsbudsjettet 2011 Endringer i merverdiavgiftsloven mv. Stortingets vedtak om merverdiavgift

Med virkning fra 1. juli 2011 innføres merverdiavgiftsplikt når privatpersoner kjøper elektroniske tjenester fra utlandet. Ansvar for beregning og betaling av merverdiavgift påhviler leverandøren.

Nye bestemmelser om søksmålsfrist, endring av merverdiavgiftsoppgjør etter krav fra avgiftssubjektet, elektronisk tilgjengelige omsetningsoppgaver og plikt til å fremvise id-kort.

Krav til betaling via bank for kompensasjon av merverdiavgift ved kjøp over 10 000 kroner.

- 1 Statsbudsjettet 2011**
- 2 Endringer i merverdiavgiftsloven**
 - 2.1 Elektroniske tjenester
 - 2.2 Endring av merverdiavgiftsoppgjør etter krav fra avgiftssubjektet
 - 2.3 Søksmålsfrister mv.
 - 2.4 Elektronisk tilgjengelige omsetningsoppgaver
 - 2.5 Id-kort
- 3 Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.**
- 4 Stortingets vedtak om merverdiavgift**

1 Statsbudsjettet 2011

I statsbudsjettet som ble lagt fram 5. oktober 2010 foreslo Regjeringen flere endringer i merverdiavgiftsloven og en endring i kompensasjonsloven. Lovendringene følger som vedlegg til denne meldingen.

Satsene for merverdiavgift og områdene for disse er uendret i forhold til vedtaket for 2010, se prop. 1 LS (2010-2011) og Innst. 3 S (2010-2011). Avgiftsvedtaket følger som vedlegg til denne meldingen.

I Prop. 1 LS (2010-2011) omtales også arbeidet med fradragsbestemmelsene, merverdiavgift og hestebransjen, den avgiftsmessige behandlingen av reindriftsnæringen, merverdiavgift på omvisningstjenester og oppfølgingen av Skatteunndragelsesutvalget.

2 Endringer i merverdiavgiftsloven

Ved lov 10. desember 2010 nr. 71, jf. Prop 1 LS (2010-2011) og Innst. 4 L (2010-2011) ble merverdiavgiftsloven endret.

2.1 Elektroniske tjenester

Finansdepartementet foreslår at det skal beregnes merverdiavgift med den alminnelige satsen på 25 % når privatpersoner hjemmehørende i Norge kjøper elektroniske tjenester fra utlandet. I tillegg til privatpersoner vil også andre mottakere enn næringsdrivende og offentlig virksomhet omfattes av forslaget. Omsetning av elektroniske tjenester er allerede avgiftspliktig i dag, og forslaget innebærer kun en likestilling mellom innenlands omsetning og kjøp av slike tjenester fra utlandet. Ansvar for beregning og betaling av norsk merverdiavgift påhviler leverandøren av de elektroniske tjenestene.

En forenklet registrerings- og rapporteringsordning vil bli etablert for denne gruppen leverandører. Dette skjer i form av en egen lovsak våren 2011.

Definisjon av begrepet "elektroniske tjenester" fremgår av merverdiavgiftsloven § 1-3 første ledd bokstav j, jf. § 1-3 annet ledd ny bokstav e.

Merverdiavgiftsplikten innføres ved endring i merverdiavgiftsloven § 3-30 fjerde ledd første punktum.

Levering av elektroniske tjenester til mottakere hjemmehørende utenfor merverdiavgiftsområdet vil være fritatt for merverdiavgift, se endring i merverdiavgiftsloven § 6-22 tredje ledd.

Lovendringene trer i kraft 1. juli 2011.

Skattedirektoratet vil komme tilbake med nærmere informasjon før ikrafttredelse.

2.2 Endring av merverdiavgiftsoppgjør etter krav fra avgiftssubjektet

Det er nå lovfestet at registrert avgiftssubjekt kan kreve endring av beregningsgrunnlaget for utgående merverdiavgift og beløpet for inngående merverdiavgift for tidligere terminer, jf. merverdiavgiftsloven § 18-3 første ledd første punktum. Endringen er i stor grad en lovfesting av gjeldende forvaltningspraksis.

Det er i merverdiavgiftsloven § 18-3 første ledd annet punktum fastsatt at fristen for å kreve endring til avgiftssubjektets gunst er tre år etter utløpet av terminen. Fristen begynner å løpe fra utløpet av den terminen avgiften skulle vært bokført etter reglene i bokføringsloven og bokføringsforskriften.

Dersom avgiftsmyndighetene helt eller delvis ikke tar til følge et krav om tilbakebetaling, skal det fattes vedtak om dette, jf. merverdiavgiftsloven § 18-3 fjerde ledd. Det følger av merverdiavgiftsloven § 19-1 første ledd at dette vedtaket kan påklages til Klagenemnda for merverdiavgift.

Skattedirektoratet og skattekontoret kan for øvrig endre et slikt vedtak uten at avgiftssubjektet har klaget, jf. merverdiavgiftsloven § 18-4 første ledd.

Når det er oppgitt for mye merverdiavgift i salgsdokument, kan beregningsgrunnlaget som hovedregel bare endres dersom feilen er rettet overfor kjøper, jf. merverdiavgiftsloven § 18-3 annet ledd første punktum. Når feilen er rettet vil verken hensynet til staten eller kjøperen tilsa at uriktig oppkrevet merverdiavgift skal innbetales av selger.

I særlige tilfeller, for eksempel dersom det er umulig eller uforholdmessig vanskelig å identifisere kjøperne, kan avgiftssubjektet gis adgang til å endre avgiftsoppgjøret selv om feilen ikke rettes overfor kjøper. Dette fremgår av merverdiavgiftsloven § 18-3 annet ledd annet punktum. Det er i så fall et vilkår at selger ikke har oppkrevet merverdiavgiften på en illojal måte og at kjøperne ikke har fradragsrett for beregnet merverdiavgift. Departementet uttaler videre at et avgiftssubjekt som ikke nøyaktig kan dokumentere hvor stor del av den utgående merverdiavgiften som gjelder omsetning til kjøpere uten fradragsrett, må kunne fastsette dette beløpet ved skjønn. Rettevilkåret vil da kunne frafalles for denne delen av tilbakebetalingskravet.

Avgiftsmyndighetenes avgjørelse av om vilkåret om retting skal frafalles hører inn under forvaltningens frie skjønn.

I de tilfeller avgiftsmyndighetene har frafalt kravet om retting for hele eller deler av tilbakebetalingskravet, kan det gjøres avkortning i avgiftssubjektets krav, jf. merverdiavgiftsloven § 18-3 annet ledd annet punktum. For nærmere omtale se Prop. 1 LS (2010 – 2011) avsnitt 18.5.2.4.

Krav om endring fremmes ved innsending av omsetningsoppgave, jf. merverdiavgiftsloven § 18-3 tredje ledd.

Adgangen til å kreve endring av tidligere avgiftsoppgjør gjelder også for mottakere av fjernleverbare tjenester og klimakvoter som skal levere særskilt oppgave etter merverdiavgiftsloven § 15-6, jf. merverdiavgiftsloven § 18-3 femte ledd.

Lovendringene trer i kraft 1. januar 2011 og får virkning for avgiftsoppgjør hvor terminen utløper etter ikrafttredelsen.

2.3 Søksmålsfrister mv.

Høyesterett har i sin praksis lag til grunn at et avgiftssubjekt ikke har rettslig interesse i å få prøvet gyldigheten av et avgiftsoppgjør dersom tilbakebetalingskravet er foreldet. Eventuelle søksmål skal da avvises. Foreldelsesloven setter med andre ord skranker for adgangen til å få tilbakebetalt uriktig innbetalt merverdiavgift.

Fristene for forvaltningsmessig endring i merverdiavgiftsloven vil imidlertid ikke sette skranker for adgangen til å ta ut søksmål mot et vedtak fattet av avgiftsmyndighetene. Det følger av Høyesteretts praksis at skattyter har anledning til å få rettslig prøvet et ligningsvedtak selv om søksmål anlegges etter den absolutte fristen for forvaltningsmessig endring av vedtaket var utløpt. For å få avsluttet fastsettelse av avgiftsforpliktelser innen rimelig tid, er det nå innført søksmålsfrister i merverdiavgiftsloven, jf. merverdiavgiftsloven § 20-1 tredje ledd.

Søksmål mot staten til prøving av et avgiftsoppgjør må reises innen seks måneder etter utløpet av terminen oppgjøret gjelder, eller etter at melding om vedtak ble sendt avgiftssubjektet. Med avgiftsoppgjør menes både oppgjør som er basert på egen omsetningsoppgave og oppgjør som helt eller delvis bygger på myndighetsvedtak.

Søksmål mot egen omsetningsoppgave kan tenkes der avgiftssubjektet er uenig i avgiftsmyndighetenes praksis og rettsanvendelse. Ved å sende inn en omsetningsoppgave i tråd med avgiftsmyndighetenes standpunkt, kan avgiftssubjektet gå til søksmål mot denne omsetningsoppgaven. Dermed unngår avgiftssubjektet et vedtak med tilleggsavgift, slik tilfellet ville vært om han hadde sendt inn en oppgave basert på eget standpunkt.

Søksmålsfristen skal også gjelde i saker om tilbakebetaling og erstatning når kravet er begrunnet med at vedtaket er ugyldig eller i strid med loven. Bestemmelsen gjelder imidlertid ikke dersom de omstendigheter som påberopes som ansvarsbetingende ligger utenfor selv vedtaket. Dette følger av rettspraksis når det gjelder ligningsloven og skal gjelde tilsvarende for merverdiavgiftsloven.

Det kan gis oppfriskning for oversittelse av søksmålsfristen etter reglene i tvisteloven §§ 16-12 til 16-14.

Etter utløpet av søksmålsfristen skal det likevel være adgang til rettslig prøving av avgiftsoppgjør eller vedtak i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring, jf. merverdiavgiftsloven § 20-1 tredje ledd tredje punktum.

Hvorvidt det vil være adgang til å gå til søksmål mot vedtak som avviser krav om endring av avgiftsoppgjør skal løses å på samme måte som på skatteområdet. Hovedregelen er at det ikke løper en ny søksmålsfrist.

Når det gjelder merverdiavgift ved innførsel kommer tollovens søksmålsfrist til anvendelse.

Lovendringene trer i kraft 1. januar 2011 og får virkning for avgiftsoppgjør hvor terminen utløper etter ikrafttreddelsen.

2.4 Elektronisk tilgjengelige omsetningsoppgaver

Omsetningsoppgaver som er forhåndsutfylt med opplysninger om avgiftssubjektet, kan gjøres tilgjengelig for avgiftssubjektet ved elektronisk kommunikasjon, jf. merverdiavgiftsloven § 15-7.

Lovendringen trådte i kraft straks.

2.5 Id-kort

Etter forskrift 30. mars 2007 nr. 366 om identitetskort (id-kort) på bygge- og anleggsplasser skal arbeidsgiver og enkeltpersonforetak sørge for at alle som utfører arbeid på bygge- og anleggsplasser har id-kort utstedt av en kortutsteder utpekt av departementet. Det er nå innført adgang for avgiftsmyndighetene til å kreve id-kort fremlagt av arbeidstaker i forbindelse med stedlige kontroller, jf. merverdiavgiftsloven § 16-7.

Lovendringen trådte i kraft straks.

3 Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.

Ved lov 10. desember 2010 nr. 68, jf. Prop 1 LS (2010-2011) og Innst. 4 L (2010-2011) ble kompensasjonsloven endret.

Det ytes ikke kompensasjon for merverdiavgift på anskaffelser på 10 000 kroner eller mer som ikke er betalt via bank eller foretak med rett til å drive betalingsformidling, jf. kompensasjonsloven § 4 annet ledd nr. 5.

En tilsvarende bestemmelse knyttet til fradragsretten finnes allerede i merverdiavgiftsloven § 8-8 første ledd første punktum. Siden de samme hensyn gjør seg gjeldende ved krav om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv., er tilsvarende vilkår fastsatt i kompensasjonsloven. Merverdiavgiftsloven § 8-8 gjelder tilsvarende så langt den passer.

Lovendringen trer i kraft 1. januar 2011.

4 Stortingets vedtak om merverdiavgift

Stortinget har den 25. november 2010 med hjemmel i Grunnloven § 75 bokstav a og merverdiavgiftsloven truffet vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen 2011. Satsene og områdene for disse er uendret i forhold til vedtaket for 2010.

Endringer i merverdiavgiftsloven

§ 1-3 første ledd bokstav j lyder:

j) *elektroniske tjenester: fjernleverbare tjenester som leveres over internett eller annet elektronisk nett og som ikke kan anskaffes uten informasjonsteknologi, hvor leveringen av tjenestene hovedsakelig er automatisert,*

Tidligere bokstav j og k er blitt bokstav k og ny bokstav l.

§ 1-3 annet ledd bokstav d og ny bokstav e lyder:

d) *fartøy og luftfartøy i utenriks fart*

e) *elektroniske tjenester*

§ 3-30 fjerde ledd første punktum lyder:

For fjernleverbare tjenester i form av *elektroniske tjenester, herunder elektroniske kommunikasjonstjenester, oppstår merverdiavgiftsplikten også når tjenesten leveres til andre mottakere enn nevnt i annet ledd, forutsatt at mottakeren er hjemmehørende i merverdiavgiftsområdet.*

§ 6-22 tredje ledd første punktum lyder:

Omsetning av fjernleverbare tjenester i form av *elektroniske tjenester, herunder elektroniske kommunikasjonstjenester, er fritatt for merverdiavgift også når tjenesten leveres til andre mottakere hjemmehørende utenfor merverdiavgiftsområdet enn de som er nevnt i annet ledd.*

§ 13-3 første og annet ledd lyder:

(1) § 13-2, kapittel 14, §§ 15-1 til 15-9, § 15-10, § 15-14, kapittel 17, kapittel 18, § 19-1, § 19-2, § 20-1 tredje ledd, § 20-2, § 21-2 og § 21-3 gjelder ikke for merverdiavgift som påløper ved innførsel av varer.

(2) Den som ved innførsel av varer er ansvarlig for merverdiavgiften etter § 11-2, skal tollbehandle varene etter reglene i tolloven. Tolloven § 12-1, § 12-1a, §§ 12-10 til 12-12, § 12-14 og § 16-10 gjelder tilsvarende.

§ 15-7 tredje ledd annet punktum lyder:

Oppgaver som er forhåndsutfyllt med opplysninger om avgiftssubjektet, kan gjøres tilgjengelig for avgiftssubjektet ved elektronisk kommunikasjon.

Tidligere annet punktum er blitt nytt tredje punktum.

Ny § 16-7 lyder:

§ 16-7 *Plikt til å framvise id-kort*

Dersom arbeidsgiver skal utstyre en arbeidstaker med id-kort etter regler gitt i medhold av arbeidsmiljøloven § 4-1 syvende ledd, kan avgiftsmyndighetene kreve at arbeidstakeren framviser id-kortet.

Overskriften til kapittel 18 i loven lyder:

Kapittel 18. Fastsetting av merverdiavgift ved skjønn og endring av avgiftsoppgjør mv.

§ 18-3 lyder:

§ 18-3 *Endring av merverdiavgiftsoppgjør etter krav fra avgiftssubjektet mv.*

(1) *Registrerte avgiftssubjekter kan kreve endring av beregningsgrunnlaget for utgående merverdiavgift og beløpet for inngående merverdiavgift for tidligere terminer. Krav om endring til gunst for avgiftssubjektet må være kommet frem til avgiftsmyndighetene senest tre år etter utløpet av terminen.*

(2) *Når det er oppgitt for mye merverdiavgift i salgsdokumentasjon, kan beregningsgrunnlaget for utgående merverdiavgift endres bare dersom feilen er rettet overfor kjøperen. Avgiftsmyndighetene kan i særlige tilfeller bestemme at dette vilkåret ikke skal gjelde, og at tilbakebetalingskravet, når retting ikke kreves, skal begrenses til den delen av avgiften som avgiftssubjektet ikke har veltet over på andre.*

(3) *Kravet fremmes ved innsending av omsetningsoppgave med endringer i tidligere levert omsetningsoppgave etter kapittel 15. § 15-7 tredje og fjerde ledd og § 15-8 annet ledd gjelder tilsvarende.*

(4) Dersom avgiftsmyndighetene helt eller delvis ikke tar til følge krav etter første ledd, skal det fattes vedtak om dette.

(5) Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for mottakere som skal levere omsetningsoppgave etter § 15-6.

Tidligere § 18-3 er blitt ny 18-4.

§ 18-4 første ledd første punktum lyder:

Vedtak etter § 18-1, § 18-3, § 21-2 og § 21-3 kan endres av skattekontoret og Skattedirektoratet.

§ 19-1 første ledd første punktum lyder:

Klagenemnda for merverdiavgift avgjør klage over skattekontorets eller Skattedirektoratets vedtak etter § 18-1, § 18-3, § 18-4 første og annet ledd, § 21-2 og § 21-3.

§ 20-1 nytt tredje ledd lyder:

(3) Søksmål mot staten til prøving av avgiftsoppgjør må reises innen seks måneder etter utløpet av terminen avgiftsoppgjøret gjelder eller etter at melding om vedtak ble sendt avgiftssubjektet. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven §§ 16-12 til 16-14. Etter utløpet av søksmålsfristen gjelder likevel fristen i skattebetalingsloven § 17-1 femte ledd i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring.

Endring i kompensasjonsloven

§ 4 annet ledd ny nr. 5 lyder:

5. For merverdiavgift på anskaffelser for 10 000 kroner eller mer som ikke er betalt via bank eller foretak med rett til å drive betalingsformidling. Merverdiavgiftsloven § 8-8 gjelder tilsvarende så langt den passer.

Stortingets vedtak om merverdiavgift for budsjetterminen 2011

§ 1 Saklig virkeområde og forholdet til merverdiavgiftsloven

Fra 1. januar 2011 svares merverdiavgift etter satsene i dette vedtaket og i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

§ 2 Alminnelig sats

Merverdiavgift svares med 25 pst. av avgiftspliktig omsetning, uttak og innførsel når ikke redusert sats skal anvendes etter bestemmelsene nedenfor.

§ 3 Redusert sats med 14 pst.

Merverdiavgift svares med 14 pst. av omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-2.

§ 4 Redusert sats med 8 pst.

Merverdiavgift svares med 8 pst. av omsetning og uttak av tjenester som gjelder:

- a) persontransport mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-3,
- b) transport av kjøretøy på ferge som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-4,
- c) utleie av rom i hotellvirksomhet mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-5,
- d) rett til å overvære kinoforestillinger som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-6,
- e) kringkastingstjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-7,
- f) adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-9,
- g) adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-10,
- h) rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-11.

§ 5 Redusert sats med 11,11 pst.

Merverdiavgift svares med 11,11 pst. av omsetning mv. av råfisk som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-8.